

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії спорту та фізичної культури була створена 1946 року одночасно із заснуванням Львівського державного інституту фізичної культури

А.П.Ліпман

А.А.Догмаров

під назвою кафедри Теорії і історії фізичного виховання. В подальшому кафедра функціонувала під назвами «Теорії, історії та організації фізичної культури», «Теорії, методики, історії та організації фізичної культури», «Теорії і методики фізичного виховання, історії та організації фізичної культури», «Теорії, історії та організації фізичної культури та спорту», «Теорії, методики, історії та організації фізичної культури та спорту», «Теорії і методики фізичного виховання та спорту», «Теорії фізичної культури і спорту», «Теорії і методики підготовки спортсменів», «Теорії і методики Олімпійського та професійного спорту», «Теорії спорту», «Теоретико-методичних основ спорту», «Олімпійського, професійного та адаптивного спорту». Чинне найменування кафедри Теорії спорту та фізичної культури використовується за наказом Ректора Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського від 18 жовтня 2016 року № 397-р.

Першими завідувачами кафедри були [Абрам Пилипович ЛІПМАН](#) (1946-1947 рр.), [Абрам Анатолійович ДОГМАРОВ](#) (1947-1948 рр.) та [Микола](#)

[Васильович ШЕРСТЮК](#) (1948-1951 рр.); кафедрою завідували науковці й освітяни світового рівня – [Арам Аветисович ТЕР-ОВАНЕСЯН](#) (завідувач кафедри з 1951 р. до 1976 р.)

А.А Тер-Ованесян

– професор, доктор педагогічних наук, автор трьох монографій, заслужений майстер спорту;

[Володимир Станіславович КЕЛЛЕР](#)

(завідувач кафедри з 1976

р. до 1994 р.) професор, доктор педагогічних наук, автор двох монографій, шести підручників та навчальних посібників, майстер спорту, Заслужений

тренер України; [Михайло Михайлович ЛИНЕЦЬ](#) (завідувач кафедри з 1994 до

М.М.Линець

2006 р.) – професор, кандидат педагогічних наук, автор трьох монографій, двох навчальних посібників та співавтор двох підручників. У березні 2006 р. на посаду завідувача кафедри був випадково призначений **Віктор Тимофійович ПЯТКОВ** – професор, доктор наук з фізичного виховання і спорту, майстер спорту, автор двох монографій. З серпня 2007 р. кафедрою завідує [Юрій Аркадійович](#)

[БРИСКІН](#) – Заслужений діяч науки і техніки України, професор, доктор наук з фізичного виховання і спорту, майстер спорту, автор підручника, 6 навчальних посібників, 8 монографій, співавтор Енциклопедії Олімпійського спорту та Енциклопедії Олімпійського спорту України, 28 патентів України на винаходи корисні моделі та промислові зразки.

Від перших днів існування кафедри зусилля її колективу були зосереджені на розробленні науково-методичних і програмно-нормативних основ фізичної культури та спорту, удосконаленні освітнього процесу та підвищенні науково-педагогічної кваліфікації професорсько-викладацького складу.

В.С.Келлер

Понад сорок науково-педагогічних працівників кафедри різних років захистили кандидатські дисертації, тринадцять – докторські дисертації ([В.М.Заціорський](#), [А.А.Тер-Ованесян](#), [В.С.Келлер](#), [О.Б.Сунік](#), [І.П.Дегтярьов](#), [Г.Д.Горбунов](#), [І.П.Заневський](#), [Ю.А.Бріскін](#), [О.Ю.Рибак](#), [А.В.Передерій](#), [М.П.Пітин](#), [М.С.Розторгуй](#), [О.Р.Задорожна](#)).

Ще з 50 років ХХ століття, коли кафедру очолював заслужений майстер спорту, доктор педагогічних наук, професор [А.А.Тер-Ованесян](#), з його ініціативи до роботи на кафедрі залучали спеціалістів фізичного виховання та спорту, які мали значний досвід занять спортом та практичної роботи в галузі фізичної культури. Серед них слід відзначити відомих фахівців не лише на теренах України, а й далеко за її межами. Це – [В.М.Заціорський](#) (майстер спорту, доктор педагогічних наук, професор; нині – професор Пенсильванського університету), [В.С.Келлер](#) (майстер спорту, заслужений тренер України, доктор педагогічних наук, професор), [І.П.Дегтярьов](#) (почесний майстер спорту, доктор педагогічних наук, професор), [Г.Д.Горбунов](#) (доктор педагогічних наук, професор) та ін. Неоціненний внесок у розвиток кафедри здійснили професор [Г.А.Васильков](#), доценти [В.В.Строкатов](#) та [Ф.Ф.Стрижова](#).

Наприкінці 60-х років з ініціативи [В.С.Келлера](#) в межах дисципліни «Теорія фізичного виховання» розпочинається формування нового науково-педагогічного напрямку – теоретико-методичні основи спортивного тренування. Результатом цієї роботи було введення до навчального плану інституту нової навчальної дисципліни «Основи спортивного тренування», а надалі (1972 р.) і створення нової кафедри – теорії і методики спортивного тренування, яку очолив [В.С.Келлер](#).

[А.А.Тер-Ованесян](#) 1976 року переходить з посади завідувача кафедри на посаду професора і відбувається об'єднання кафедр теорії і методики фізичного виховання та теорії і методики спортивного тренування. Очолив об'єднану кафедру В. С. Келлер. Творчі зусилля колектив спрямовує на розроблення проблем підготовки кваліфікованих спортсменів. Логічним завершенням цієї роботи було створення фундаментальної для інститутів фізичної культури навчальної дисципліни «Теорія спорту».

Паралельно на кафедрі розробляються науково-методичні основи підготовки юних спортсменів ([М.М.Линець](#)), що стало підґрунтям для впровадження до навчального плану інституту спецсемінару з проблем юнацького спорту. В подальшому ці напрацювання стали основою теоретичного обґрунтування структури та змісту початкових етапів багаторічної підготовки спортсменів.

Ще наприкінці 70-х років ХХ ст. [В.С.Келлер](#) ініціює створення на кафедрі комп'ютерної бази і здійснює комп'ютеризацію навчального процесу. У межах спецсемінару «Теоретико-методичні основи підготовки кваліфікованих спортсменів» запроваджується практикум з комп'ютерного моделювання тренувального процесу. У 1994 році професор [В.С.Келлер](#) залишає інститут і кафедру очолює [М.М.Линець](#). Робота колективу кафедри спрямовується на розробку теоретико-методичних основ спорту.

На кафедрі плідно працювали науково-педагогічні школи, започатковані професором [А.А.Тер-Ованесяном](#).

Науково-педагогічна школа проф. [А.А.Тер-Ованесяна](#) «Педагогіка спорту» мала на меті розробку фундаментальних засад управління педагогічним процесом навчання, розвитку і виховання людини в процесі занять фізичними вправами. Вона дала дорогу до успішної науково-педагогічної діяльності когорті відомих фахівців у галузі фізичного виховання і спорту, які згодом створили свої науково-педагогічні школи: професори [В.М.Заціорський](#), [В.С.Келлер](#), [О.Б.Сунік](#), [І.П.Дегтярьов](#), [Г.Д.Горбунов](#), [Ю.О.Резніков](#), [М.М.Линець](#), [О.М.Жданова](#) та ін. Арам Аветисович виступав на передолімпійському науковому семінарі (Мюнхен, 1972) з доповіддю «Педагогіка спорту». Його перу належить три монографії та численні статті в періодичних наукових виданнях.

Кафедра теорії фізичної культури і спорту, 80-ті роки ХХ століття

Науково-педагогічна школа професора [В.С.Келлера](#) – «Техніко-тактична підготовка у спортивних іграх та одноборствах». Було закладено передумови до розробки теорії змагальної діяльності та шляхи оптимізації техніко-тактичної підготовки кваліфікованих спортсменів до відповідальних змагань. Наукові результати широко використовувалися при підготовці спортсменів до Олімпійських Ігор. [В.С.Келлер](#) брав участь у забезпеченні підготовки спортсменів до ігор п'яťох Олімпіад. Володимир Станіславович підготував знаних науково-педагогічних фахівців галузі – професорів [Є.Н.Приступу](#), Ректора Університету у 2007-2024 рр.; [В.В.Соломонка](#) та ін., Серед понад 200 наукових праць Володимира Станіславовича – монографія, підручники, перший навчальний посібник з теоретико-методичних основ підготовки спортсменів українською мовою.

Кафедра теорії фізичної культури і спорту, 80-ті роки XX століття

У зв'язку з реструктуризацією інституту 1996 року, відповідно до нового переліку освітніх напрямів та спеціальностей, кафедрі відводиться провідна роль у підготовці фахівців з олімпійського та професійного спорту. Перед колективом кафедри постає складне і водночас почесне завдання – наукова розробка й методичне забезпечення викладання дисциплін «Олімпійський спорт», «Професійний спорт», «Теоретичні основи інваспорту», «Система підготовки кваліфікованих спортсменів», «Методи дослідження у фізичній культурі і спорті».

На початку 1990-х років в Україні почав активно розвиватися професійний спорт. Це викликало нагальну необхідність глибокого наукового аналізу закономірностей його функціонування у суспільстві, розробки структури і змісту нової навчальної дисципліни для студентів профільних навчальних закладів та підготовки навчально-методичних матеріалів. До розробки цієї проблеми доклався тодішній завідувач кафедри [М.М.Линець](#). У стислі терміни було розроблено програму навчальної дисципліни «Професійний спорт» та тексти лекцій для викладачів і студентів. Згодом спільно з фахівцями НУФВСУ (В. М. Платонов, Б. М. Юшко) та С. І. Гуськовим було вперше підготовлено і

2000 року видано підручник «Професійний спорт» для студентів та аспірантів галузевих вишів.

У цей же часовий період бурхливо розвивався спорт осіб з інвалідністю, а необхідного науково-методичного забезпечення не було. З ініціативи кафедри доцент [В.В.Строкатов](#) розпочав розробку новітньої для України наукової проблеми «Науково-методичне забезпечення спорту інвалідів».

В.В. Строкатов докторська дисертація «Теоретико-методичні основи спортивного руху Спеціальних Олімпіад»).

Надалі до її розробки активно долучилися [Ю.А.Бріскін](#) (докторська дисертація «Теоретико-методичні основи спорту інвалідів як складової міжнародного олімпійського руху») та [А.В.Передерій](#) (кандидатська дисертація «Технічна підготовка спортсменів з церебральним паралічем з урахуванням особливостей рухової пам'яті» та

Колектив кафедри олімпійського, професійного та адаптивного спорту (2016) Зліва направо: Білик О. Л., Линець М. М., Задорожна О. Р., Нерода А. В.,

*Бріскін Ю. А., Передерій А. В., Хіменес Х. Р., Пітин М. П., Назаркевич Л. І.,
Смирновський С. Б.*

Професор М. Линець із молодим науковцем О. Задорожною

*Регіональний координатор Спеціальної Олімпіади України професор
Передерій А. В. нагороджує переможця II Відкритих ігор Спеціальної
Олімпіади (2015)*

Колектив кафедри теорії спорту та фізичної культури (2023).

Зліва направо: Михальчук С.А., Кріль С.В., Щоколова О.М., Пітин М. П., Хіменес Х. Р., Нерода Н. В., Линець М. М., Бріскін Ю. А., Передерій А. В., Наконечний Р.Б., Задорожна О. Р., Антонов С.В., Смирновський С. Б.

Плідно функціонують [наукові школи](#) диференціації фізичної підготовки спортсменів професора М.М.Линця та [теоретичних основ олімпійського, професійного та адаптивного спорту](#) професора Ю.А.Бріскіна.

Колектив кафедри здійснив суттєвий внесок у підготовку в Україні науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації – проф. [Ю. А.Бріскін](#) був науковим консультантом п'ятох докторів наук ([С.В.Романчук](#), 2013; [О.Ю.Рибак](#), 2013; [А.В.Передерій](#), 2014; [М.П.Пітин](#), 2015; [Т.Є.Одинець](#), 2018) та керівником дисертацій шістьох кандидатів наук з фізичного виховання та спорту ([О.Ф.Товстоног](#), 2012; [О.Р.Задорожна](#), 2015; [З.С.Семеряк](#), 2015; [С.Б.Смирновський](#), 2017; [Н.В.Нерода](#), 2018; [В.В.Передерій](#), 2019); проф. [М. П. Пітин](#) – трьох докторів наук ([В.Ю.Богуславська](#), 2020; [О.Р.Задорожна](#), 2021;

[В.М.Пасічник](#), 2023), кандидата наук з фізичного виховання та спорту ([С.В.Антонов](#), 2013) та двох докторів філософії з фізичної культури і спорту ([Ю.В.Лювей](#), 2022; [К.В.Лисейко](#), 2023); проф. [А.В.Передерій](#) – двох докторів ([В.Г.Тодорова](#), 2018; [М.С.Розторгуй](#), 2019), трьох кандидатів наук з фізичного виховання та спорту ([М.С.Розторгуй](#), 2011; [О.О.Павлось](#), 2014; [О.Б.Федорович](#), 2019); проф. [М.М. Линець](#) – одинадцятьох кандидатів наук з фізичного виховання та спорту ([Ю.В.Петришин](#), 1992; [М.О.Яремко](#), 2001; [А.В.Передерій](#), 2002; [О.В.Базильчук](#), 2004; [О.А.Чичкан](#), 2004; [А.С.Андрес](#), 2006; [Х.Р.Хіменес](#), 2014; [А.І.Хохла](#), 2014; [О.М.Калужна](#), 2015; [Л.І.Назаркевич](#), 2018; [Я.І.Гнатчук](#), 2020); доц. [Х.Р.Хіменес](#) – кандидатки наук з фізичного виховання та спорту [Л.М.Балушки](#), 2020 та у співпраці з доц. С.В.Антоновим – доктора філософії з фізичної культури і спорту [Р.Б. Наконечного](#), 2022; доцент [С.В.Антонов](#) – докторів філософії з фізичної культури і спорту [Р.Б.Наконечного](#) (2022) та [В.В.Римика](#) (2024).

Науково-педагогічні працівники кафедри ведуть активну методичну роботу з розробки, систематичного удосконалення та актуалізації програмно-нормативних і лекційних матеріалів, а також мультимедійного та **інтерактивного** забезпечення навчальних дисциплін.

Приміщення кафедри розташовано в головному корпусі Львівського державного університету фізичної культури на другому поверсі, у 219–220 аудиторіях.

Далі буде....

ОПП «Адаптивний спорт та спорт ветеранів війни» на другому (магістерському) рівні вищої освіти» – введена в дію Наказом Ректора ЛДУФК імені Івана Боберського від 09 липня 2024 р. – розпочали навчання !

ОНП «Менеджмент фізичної культури і спорту» – розпочнемо навчання !
Мабуть...